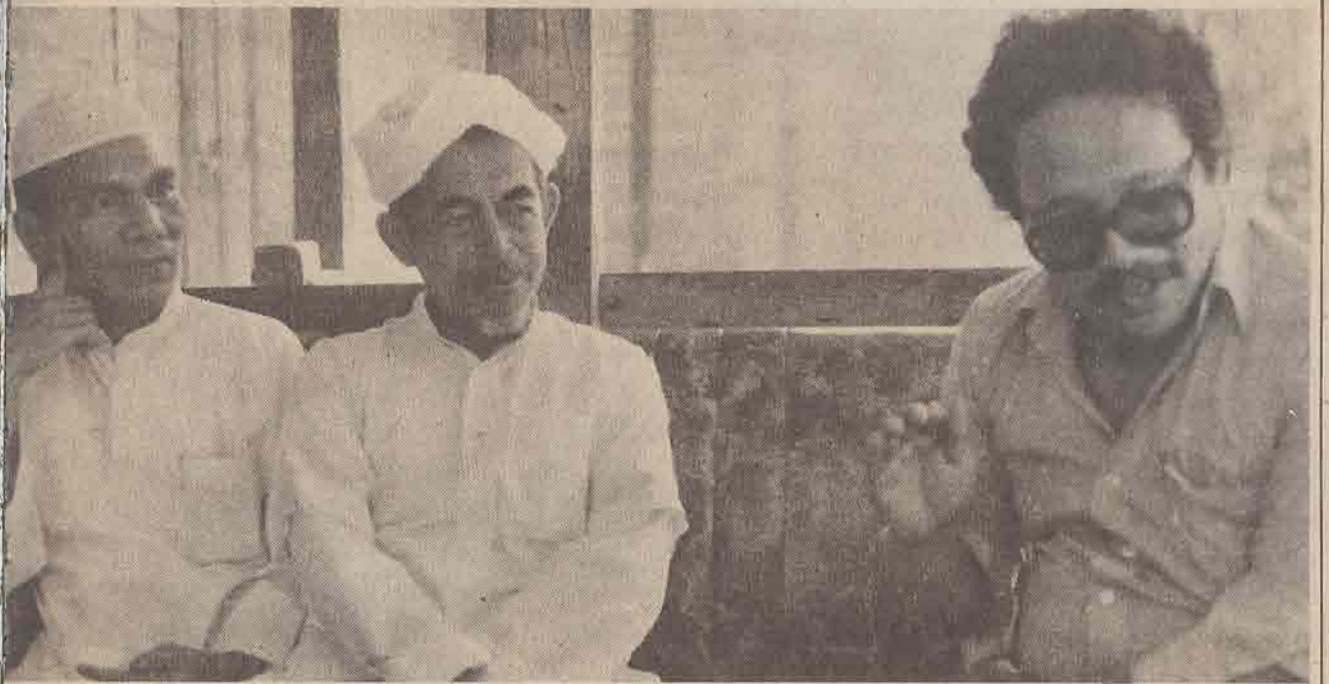

ทางเดิน ของนักเรียน

การดำเนินงานของโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลามที่ได้แปรสภาพมาจากปอเนาะ ตั้งแต่ปี 2504 จนถึงปัจจุบันเป็นเวลา 20 ปี มาแล้ว เราได้ติดตามการพัฒนาของโรงเรียนประเภทนี้ตลอดมา เป็นต้นว่า รุสะมิแลเคยเสนอเรื่อง "จากปอเนาะถึงโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม" ปรากฏว่าเราได้เห็นแง่มุมต่าง ๆ ของการจัดการและบริการโรงเรียนประเภทนี้ว่ามีความก้าวหน้าและมีปัญหาประการใด ทำให้ผู้อ่านและผู้สนใจได้ทราบรายละเอียดอย่างดี

รุสะมิ แลฉบับนี้มีความเห็นว่าควรจะเสนอบทความจากการสัมภาษณ์ผู้รับผิดชอบ ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหาร ครู และโต๊ะครู รร. ราษฎร์สอนศาสนาอิสลามอีกครั้ง เพื่อจะทราบถึงการพัฒนาตลอดจนถึงความช่วยเหลือโครงการต่าง ๆ ในอันที่จะยกระดับทั้งคุณภาพและปริมาณของโรงเรียนประเภทนี้ว่าก้าวไกลถึงไหนเพียงใดแล้ว คณะผู้จัดทำรุสะมิแลอันมี อาจารย์เฉลิม มากนวล อาจารย์หะสัน หนัดหมาน อาจารย์นุฎล รัตนดากุล อาจารย์ธะวี

รร. ราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม

เฉลิม มากนวล บันทึก

๐๐

บัณฑิตที่จบการศึกษาโปรแกรมอิสลามศึกษาจะมีโอกาสกว้างมากคือ อาจเป็นตะโตะยุติธรรม ข้าราชการในกรมกองที่มีหน่วยงานอยู่ใน 4 จังหวัดภาคใต้ ทำงานระหว่างชาติของกลุ่มอาเซียนและทำงานในสถานทูตไทยในประเทศกลุ่มมุสลิมที่มีอยู่กว่า 40 ประเทศ ตลอดจนถึงเป็นครูสอนอิสลามศึกษาในระดับประถมและมัธยม

๐๐

วรรณ ชุ่มพฤษ อาจารย์นำ สุขอนันต์ และ อาจารย์ประพนธ์ เรืองณรงค์ ได้เดินทางไปสัมภาษณ์นักวิชาการ ครูและโตะครู ดังที่เราจะสรุปย่อ ๆ เท่าที่หน้ากระดาษอำนวยให้ดังต่อไปนี้

คุยกับนักวิชาการศึกษาเขตการศึกษา 2

เราได้คุยกับนักวิชาการศึกษาเขตการศึกษา 2 จำนวน 2 ท่านคือเริ่มต้นนายแจ้ง

สุขเกษิ ศึกษาธิการเขต 2 ได้ กล่าวถึงนโยบายในการจัดการศึกษาใน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งสภาความมั่นคงแห่งชาติได้กำหนดไว้คือ (1) จัดให้มีการสอนภาษาไทยให้ทั่วถึงในพื้นที่ และให้เน้นกับเยาวชนรุ่นใหม่ (2) จัดให้มีการสอนศาสนาอิสลามในสถานศึกษา 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ตั้งแต่ชั้นประถมถึงอุดมศึกษา (3) ปรับปรุงหนังสือแบบเรียนที่

ใช้อยู่ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้มีความเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น และขนบธรรมเนียมประเพณีโดยเฉพาะผู้ที่นับถือศาสนาอิสลาม (4) ให้ปรับปรุงโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม ให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น

เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามนโยบายข้อ 1 ก็คือการเตรียมความพร้อมทางภาษาแต่ชั้นเด็กเล็กคือรับเด็กเข้าปีที่ 8 ให้มาเรียนก่อน 1 ปี ที่จะเข้าป.1 เดียวนี้เปิดสอนเกือบทุกโรงแล้วและเมื่อปลายปีที่แล้วเปิดสอนระหว่างปิดภาคเรียน ใช้เวลาเพียง 2 เดือน ปรากฏว่าได้ผลดี เป็นการประหยัดเวลาได้เตรียมความพร้อมของเด็ก แต่เราติดขัดเรื่องงบประมาณ เรื่องการสอนศาสนาอิสลามในสถานศึกษาทุกระดับนั้น ขณะนี้ระดับประถมศึกษาเรามีหลักสูตรวิชาอิสลามศึกษาเป็นวิชาบังคับหลักสูตรวิชานี้กระทรวงศึกษาได้อนุมัติแล้ว ให้สอนสัปดาห์ละ 120 นาที 6 คาบ ทางเขตรับผิดชอบเรื่องอบรมครู ขณะนี้เราอบรมและส่งไปสอนแล้ว 30% ของโรงเรียนที่เปิดสอน คือโรงเรียนที่มีนักเรียนไทยเกิน 50%

ครูที่อบรมไปสอนวิชาดังกล่าวนั้น กำหนดคุณสมบัติไว้คือ (1) อายุไม่ต่ำกว่า 18 ปี (2) มีความรู้สามัญ มศ.3 หรือเทียบเท่า (3) มีความรู้ทางศาสนาอย่างต่ำระดับอับศิดาอีหรือชั้น 4 ถ้าไปสอนระดับมัธยม ต้องมีความรู้ทางศาสนาในระดับ 7 อีกประการหนึ่งค่าตอบแทนครูที่สอนชั้นประถม ชม.ละ 30 บาท ชั้นมัธยมชม.ละ 40 บาท วิชาอิสลามศึกษาในชั้นประถมมี 6 วิชา คือ (1) ศาสนบัญญัติ (2) ศาสนประวัติ (3) ศรัทธา (4) จริยธรรม (5) อัลกุรอาน

เรื่องการปรับปรุงโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลามนั้นปรากฏว่าขณะนี้มิได้สอนถึงมัธยมปลายจากการเริ่มต้นเปลี่ยน รร.ปอเนาะเป็นรร.ราษฎร์สอนศาสนาอิสลามเมื่อปี 2504 เราก็พยายามปรับปรุงจนถึงมัธยมปลายหลายโรงเรียน เรื่องครูสอนวิชาสามัญถือเป็นภาระของกระทรวงศึกษาธิการ ส่วนครูสอนศาสนาได้รับเงินเดือนจากปอเนาะเป็นค่าตอบแทนเล็กน้อยก็เป็นปัญหาสำหรับเงินอุดหนุนแก่นักเรียนเด็กเรียนวิชาสามัญมากเด็กสอบตัวประโยชน์ได้มาก อย่างโรงเรียนอัสตดรียะห์มีนักเรียนพันกว่าคนก็ได้เงินอุดหนุน 5 แสน บาท

ผู้ที่ร่วมวงสนทนาอีกท่านหนึ่งคือ อาจารย์อารมณ มาณะ หัวหน้าฝ่าย สข.ประจำเขตการศึกษา 2 ได้กล่าวต่อเรื่องกับศึกษาธิการเขต 2 ว่า เหตุผลที่เราพัฒนาโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลามล่าช้าไปประการหนึ่งคือ กระทรวงศึกษาธิการให้ความช่วยเหลือร.ทุกระดับเท่ากันหมด ทั้ง ๆ ที่ รร. เราสามารถแบ่งออกเป็น 4 เกรด คือ (1)เกรด A มี 8 เปอร์เซนต์ พบว่ามีนักเรียนเรียนวิชาสามัญ 90 เปอร์เซนต์ เราควรให้ความช่วยเหลือด้านวิชาสามัญให้มีคุณภาพเท่าเทียมกับร.มัธยมของกรมศึกษา (2) เกรด B มี 8 เปอร์เซนต์ มีนักเรียนเรียนวิชาสามัญ 50 เปอร์เซนต์ แนวการปรับปรุงจะต้องให้นักเรียนเรียนวิชาชีฟควบคู่กันไปด้วย (3) เกรด C มี

39 เปอร์เซนต์มีนักเรียนเรียนวิชาสามัญเพียง 40 เปอร์เซนต์ เราจะต้องพัฒนาด้านวิชาชีฟควบคู่ไปด้วยไม่ใช่มุ่งเฉพาะวิชาศาสนาและวิชาสามัญ (4) เกรด D มี 45 เปอร์เซนต์ นักเรียนเรียนวิชาสามัญเพียง 20 เปอร์เซนต์ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องให้นักเรียนมีโอกาสเรียนวิชาชีฟควบคู่ไปด้วย

อาจารย์อารมณยังกล่าวถึงสิ่งที่แปลกคือ ขณะนี้ยังมีปอเนาะเดือนที่ไม่จดทะเบียนถึง 11 โรงเรียนปอเนาะที่จดทะเบียนมีมากแล้ว เราควรพัฒนาที่มีอยู่แล้วส่วนที่จัดตั้งขึ้นใหม่ก็ไม่ควรอนุญาต เพราะฉะนั้นปอเนาะเดือน 11 โรงเรียนเข้าไปควบคุมไม่ได้เพราะไม่ขึ้นกับกฎหมายโรงเรียนราษฎร์ นโยบายวันนี้อาจารย์อารมณบอกไว้ว่า “ผมในฐานะผู้ปฏิบัติก็ไม่ทราบว่าจะออกกันอย่างไร”

พูดถึงจำนวนครูที่สอนศาสนา อาจารย์อารมณก็กล่าวว่ามีประมาณพันกว่าคนในจำนวนนี้ไม่ได้รับค่าตอบแทนเป็นรายเดือนถึง 800 กว่าคน หรือ 82 เปอร์เซนต์ ส่วนที่เหลือจะได้รับค่าตอบแทนเฉลี่ยแล้ว 822.65 ต่อเดือนจึงนับว่าน้อยมาก ทางเขตพยายามช่วยโดยการขอเงินค่าตอบแทนให้แก่ครูสอนศาสนาซึ่งทยอยเสนอเป็นแผนการระยะยาว ถ้าเขามีวุฒิสามัญด้วยเราจะเสนอให้ค่าตอบแทนเป็นรายเดือนแต่ปรากฏว่าเสนอไป 2 ปีแล้วก็เงียบไป

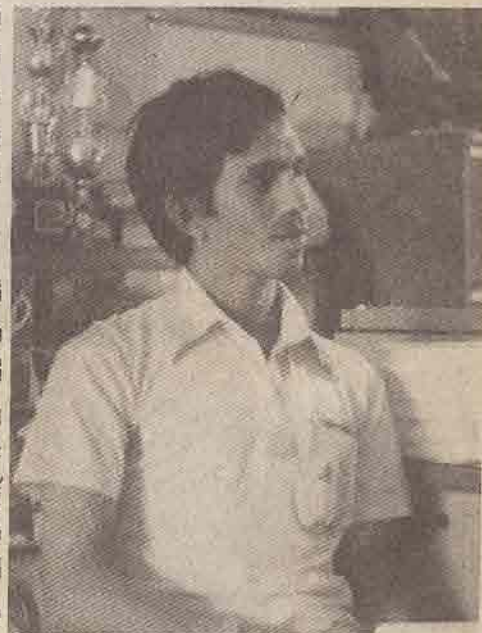
คุยกับครูและโต๊ะครู

โต๊ะครูที่เราไปพบในวันนั้นคือหะยีนิมะรฆา อายุ 70 ปี เจ้าของโรงเรียนครูอนศาสดาวิทยา อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี โต๊ะครูได้เล่าถึงการเรียนการสอนและเรื่องอื่น ๆ ว่า การเรียนของเด็กจะมีปัญหาในปีแรกเพราะเด็กมาจากโรงเรียนต่างระดับกันทำให้ความรู้เช่นภาษาอาหรับ ก็ย่อมต่างกันด้วยแต่เด็กมักปรับตัวได้ภายหลัง นอกจากนี้โรงเรียนยังมีปัญหาเช่น ที่พักเป็นหลัง ๆ ซึ่งเรียกว่าปอเนาะนั้นมีไม่เพียงพอ จึงได้พยายามเปลี่ยน

เป็นหอพักทำให้รับนักเรียนได้เพิ่มขึ้น

นอกจากนี้มีปัญหาเกี่ยวกับการจ่ายเงินเดือนครูสอนศาสนา ก็ช่วยให้ไม่เพียงพอทั้ง ๆ ที่จ่ายต่ำกว่าคืออยู่แล้ว ครูเหล่านี้ถ้าไม่ยึดการทำงานเพื่อโลกนี้และโลกหน้าแล้วก็จะทำหน้าที่ไม่ได้แน่ โต๊ะครูหะยีนิมะ รฆา ได้กล่าวตอนท้ายเกี่ยวกับเรื่องที่ประทับใจมากที่สุดคือมีความยินดีที่นักเรียนได้เรียนทั้งวิชาศาสนาและวิชาสามัญ เพราะมีความรู้กว้างขวางขึ้น ลูกศิษย์จบจากโรงเรียนนี้ไปแล้วบางคนได้ไปเรียนต่อต่างประเทศ แล้วกลับมาช่วยสอนที่โรงเรียนนี้ด้วย

ที่นราธิวาสเราได้สนทนากับ ครูละมะแอ ปะทาน ผู้ช่วยครูใหญ่ รร.อัสตดรียะห์อิสลามียะห์ คุณครูเล่าว่า “เรามีระเบียบอยู่ว่านักเรียนที่ทุกคนต้องเรียนวิชาศาสนาแต่ไม่ได้บังคับว่าทุกคนต้องเรียนวิชาสามัญ ฉะนั้นการเรียนทั้ง 2 อย่างย่อมหนักหน่อ วิชาสามัญเราจัดได้ 30 คาบต่อสัปดาห์ แต่กรมสามัญจัดได้ 34 คาบต่อสัปดาห์ เพราะเขามีวิชาเลือกเสรี เราไม่สามารถจัดได้เพราะมีวิชาศาสนาด้วย เนื้อหาของวิชาสามัญกับวิชาศาสนาถ้าเทียบเปอร์เซนต์ก็อม.ต้น 50:50 เป็นวิชาสามัญ 5

คาบและวิชาศาสนา 5 คาบ ม.ปลายมีวิชาสามัญ 5 คาบ และวิชาศาสนา 4 คาบ เราจัดการเรียน ทั้ง 2 วิชานี้สลับกันเราไม่จัดแบบเข้าเรียน ศาสนาและบ่ายเรียนวิชาสามัญ ทั้งนี้เพื่อให้นักเรียนได้เรียนร่วมกัน”

ครูสะมะแอกล่าวต่อไปว่า “นักเรียน ต้องเรียนกันเต็มทีตลอด 6 วัน ยกเว้นวันศุกร์ วันเดียว แต่ถ้าสอนกันไม่ทันก็ยังคงเรียนวันศุกร์ อีกด้วย เนื่องจากนักเรียนต้องเรียนกันหนักจึง

ไม่ค่อยมีโอกาสจัดกิจกรรมที่มีบ้างก็ได้แก่ การได้วาที การบรรยายธรรม การร้องเพลง อนุชาซิส ตลอดจนจนถึงการอ่านคัมภีร์อัลกุรอาน ผู้ช่วยครูใหญ่ รร.อัครกิติยะห์ฯ พูดถึงความประพฤติของนักเรียนว่า “สมัยก่อนนักเรียน ร.ร.ราชบุรีสอนศาสนามีจริยธรรมดีมาก ตอนนี้รู้สึกว่าจะกลับกัน เช่นบางคนแต่งตัวไม่เป็นระเบียบ พูดจาไม่เรียบร้อย ฉะนั้นผมเข้มงวดเอาจริงกับเรื่องนี้มาก นักเรียนชายไม่ว่า

เรื่องผมแต่งกางเกงรอกเท้า ผมตรวจทุกเช้าก่อนเข้าเรียน ถ้าผมยาวก็ตัดและสวมรองเท้าแตะก็ขิด เสื้อออกนอกกางเกงก็โดนตี การทำโทษดังกล่าวไม่มีปฏิกิริยาจากผู้ปกครอง เพราะต่างให้ความร่วมมือกับโรงเรียนดีมากครับ”

เกี่ยวกับการศึกษาต่อของนักเรียนนั้น ครูสะมะแอกล่าววว่า “การสอบเข้ามหาวิทยาลัย ปีที่แล้วกรรมการออกวิชาภาษาอาหรับสูง เกินกว่าเด็กที่เรียนชั้นปี 9-10 แม้แต่ครูที่ยะลาที่ยอมรับว่าจริง ทำให้นักเรียนสอบกันได้น้อยมาก ถูกศิษย์หมอสอบเข้าศึกษาศาสตร์ สงขลานครินทร์ได้ 1 คนเท่านั้น ส่วนใหญ่ไปต่อที่วิทยาลัยครู และประเทศตะวันออกกลาง ปีนี้ได้รับทุนจากคูเวต 3 ทุน การ์ดาร์ 2 ทุน ซาอุดีอาระเบีย 1 ทุน และสอบได้ทุนไปเรียนวิชาไฟฟ้าที่ญี่ปุ่น 1 ทุน มีข้อสังเกตว่านักเรียนเมื่อเรียนจบต่างประเทศแล้วมักทำงานกันทางโน้น โดยเฉพาะมาเลเซียมีจำนวนหลายคน เพราะเงินเดือนเขาแพงกว่าที่นี่มาก

เกี่ยวกับรัฐบาลมอรวางวัลเกียรติคุณให้รร.แห่งนี้ กรณีจัดการศึกษาได้ดีผู้ช่วยครูใหญ่ได้ให้ความเห็นว่า “ผมเองก็ไม่ภูมิใจนัก เพราะเขาตรวจดูแค่กระดาษอย่างเดียว ไม่ได้ดูกันจริงจัง เช่นการเรียนการสอน และจัดการ เป็นอย่างไรบ้าง การจัดโรงเรียนเป็นอย่างไรบ้าง เมื่อเรารู้จุดว่าเขาจะตรวจอะไรบ้างก็เตรียมทำอย่างนั้นเสมอไป ถึงได้รางวัลบ่อยผมก็ไม่ดีใจเราทำอะไรตรงที่ว่าทำอะไรได้บ้างไหม ผมพยายามเรียกร้องให้แก้ปัญหาทางด้านนี้”

ที่โรงเรียนพัฒนาวิทยา อ.เมือง จ.ยะลา เรามีโอกาสไปคุยกับน.ส.อ.สนะ ฮับดุลกอดเดซึ่งทำหน้าที่ฝ่ายทะเบียนของโรงเรียนโดยเล่าว่า “ที่นี่มีนักเรียน 1,098 คน ครูสอนศาสนา 40 คน ครูสอนวิชาสามัญ 20 คน ครูอัตราจ้าง 2 คน เก็บค่าเล่าเรียนวิชาศาสนาปีละ 800 บาท ถ้าเรียนวิชาสามัญ และวิชาศาสนา ม.1-3 ปีละ 1,000 บาท ม.4 ปีละ 1,300 บาท ยังมีทุนการศึกษาอีกหลายทุน เช่น ทุนบุตรโต๊ะอิหม่าม ทุนบุตรโต๊ะกอดเด็บ ทุนบุตรโต๊ะ

ครูที่สอนเกินกว่า 10 ปี ทุนเด็กกำพร้า ทุน การศึกษาดีเด่น ตลอดจนถึงทุนยกเว้นเด็กที่ นื่องพ่อแม่เดียวกันที่เรียนอยู่ในโรงเรียนนี้เป็น คนที่ 3”

ครูชูเกียรติ จันทระ ครูสอนวิชาสามัญ โรงเรียนพัฒนาวิทยาได้พูดต่อไปว่า “โรงเรียน นี้ได้รับรางวัลที่ 1, ที่ 2 หรือชมเชยมาทุกปี เพราะเป็นโรงเรียนใหญ่ แต่ผมมีความเห็นว่า ทางการทำถูกแล้วแต่วิธีการยังไม่ถูกต้องคือจะ เอาโรงเรียนใหญ่ไปเทียบกับโรงเรียนเล็กไม่ได้ ครับ ควรจะแบ่งเป็นเกรด เช่นเกรด A ก็ แข่งกันในกลุ่ม A มิฉะนั้นแล้วโรงเรียนล้าหลัง ก็ล้าหลังอยู่อย่างนั้น แม้แต่การประกวดกิจ กรรมนักเรียนก็เหมือนกัน บางอย่างผมก็ไม่ เห็นด้วย จะเอาโรงเรียนเล็กไปแข่งกันไม่ได้ ครับ นอกจากนี้รางวัลครูดีเด่นก็เช่นกันผมก็ ไม่เห็นด้วยครูดีเด่นคนเดียวถ้าครูคนอื่นไม่ร่วม มือด้วยจะดีเด่นได้อย่างไร ผมคิดว่าควรให้รางวัลครูดีเด่นเป็นทีมมากกว่า”

คุณชูเกียรติพูดถึงการเรียนการสอนว่า “เด็กที่มีมีความสนใจเรียนวิชาสามัญมากกว่า วิชาสามัญ ในจำนวน 1,096 เรียนวิชาสามัญ เพียง 400 กว่าคน การเรียนวิชาสามัญอย่าง เดียวทำให้เด็กมีเวลาว่างมาก โรงเรียนจึงช่วย เหลือให้เขาได้เรียนวิชาชีพแบบการศึกษาผู้ใหญ่ และให้การศึกษานอกโรงเรียนมาช่วยด้วย พูดถึงการบริการการศึกษาหรือครับ เรามีห้อง สมุดแต่หนังสือยังมีน้อยเล่ม อุปกรณ์ทางวิทยา ศาสตร์ก็มีเพียง 20 เปอร์เซ็นต์ ต้องการความ ช่วยเหลือจาก สช. แม้แต่จะส่งครูไปอบรม สัมมนา ถ้าทางการมีเบี้ยเลี้ยง ค่าเดินทาง และ ค่าที่พักด้วยก็จะดีมากครับ”

ที่โรงเรียนอาสาสุลุดินวิทยา อ.เมือง จ.ยะลา เราได้คุยกับไ้ตะครูหะยีดาโอ๊ะ ฮายิบี ครูใหญ่ดังนี้ “นักเรียนทั้งหมดมี 580 คน เก็บ ค่าเล่าเรียนเพียงปีละ 260 บาทเท่านั้น ตอนเช้า โหมจะเก็บค่าโต๊ะเรียน 150 บาทด้วย นักเรียน ที่นี้อยู่ประจำทุกคน การอยู่ประจำนั้นดีตรงที่ เราได้อบรมกันอย่างต่อเนื่องทั้งกลางวันและ กลางคืน กิจกรรมที่ปฏิบัติกันคือกลางคืนอ่าน

คัมภีร์อัลกุรอาน และอ่านหนังสือเรียนแล้ว เข้านอนเวลา 22.00 น. คืนดี 4 แล้วละหมาด อ่านคัมภีร์ เวลา 8.00 น. หุงข้าวและกินข้าว เวลา 8.30 น. เข้าแถวเคารพธงชาติแล้วเข้า เรียนเด็กที่มีระเบียบวินัย เด็กหญิงจะออกไป นอกบริเวณโรงเรียนไม่ได้นอกจากผู้ปกครองมารับ ผู้ชายก็ออกไปได้นอกจากวันหยุด ถ้าพบว่าเล่นการพนันหรือคิดยาเสพติดจะ “ไล่ออกทันทีครับ”

เราได้ไปร่วมสนทนากับคณะครูโรงเรียนธรรมวิทยามูลนิธิ ซึ่งเป็นโรงเรียนมีชื่อ แห่งหนึ่งของจังหวัดยะลา โดยนายอับดุลรอหมาน ตูปะ ผู้ช่วยครูใหญ่ได้เล่าว่า “โรงเรียนนี้เป็นโรงเรียนเก่าแก่มากและเป็นโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลามโรงเรียนแรกของจังหวัดยะลา เดิมทีเด็กรวมมีนักเรียนเพียง 40 กว่าคน ปัจจุบันมีนักเรียนกว่า 2,000 คน ที่นี้สอนทั้งวิชาศาสนาและวิชาสามัญ ระบบ การเรียนเช่นเรียนวิชาศาสนา ป้ายเรียนวิชาสามัญ การแบ่งเวลาเรียนเช่นนี้ดีตรงที่ครูทั้ง 2 สายจะมีเวลาทำงานอย่างอื่นด้วย เป็นการแบ่ง เบาภาระทางเศรษฐกิจให้เขามีโอกาสหารายได้ เพิ่มเติมเพราะหวังพึ่งเงินเดือนเล็กน้อยจะได้ อย่งไรครับ ส่วนนักเรียนที่เรียนวิชาศาสนา อย่างเดียวก็ได้มีโอกาสกลับไปช่วยผู้ปกครอง ด้วย”

นายสะเบอชิง บาชอ ครูใหญ่และครู สอนศาสนาได้พูดเสริมว่า “ที่นี้เราเปิดสอน วิชาศาสนาตั้งแต่ระดับ 1-10 ในระดับ 1 นั้น ส่วนมากรับนักเรียนจบป. 6 มาแล้ว ฉะนั้นกว่าจะเรียนจบระดับสูงสุด เด็กก็มีอายุมาก จึงมีปัญหาในการศึกษาต่อ โดยเฉพาะการศึกษา ต่อต่างประเทศ มักจะจำกัดอายุไม่เกิน 17-20 ปี”

นายดูแหว สะแลแมกแกม ครูสอนวิชา ชีพได้พูดถึงปัญหาวิชานี้ว่า “วิชาชีพที่โรงเรียนนี้มีเกษตรกรกรรม งานไม้ และไฟฟ้า นักเรียนชอบเรียนเพราะสามารถนำไปใช้ได้ แต่ใน การสอนปฏิบัติก็มีปัญหา เช่นวิชาเกษตรก็ มีสถานที่จำกัด และในหน้าฝนก็มีน้ำท่วมบริ

เวณโรงเรียนด้วยทำให้ไม่ได้ผลเท่าที่ควร

ผู้ช่วยครูใหญ่ฝ่ายวิชาสามัญ คือ นาย วิเชียร รัตนญาติ ได้กล่าวว่ “วิชาสามัญก็ไม่มี ปัญหาอะไรมาครับ เพราะได้รับการอุดหนุน จากสช.เป็นอย่างดี อาคารเรียนที่สร้างอยู่นั้นก็ ได้งบประมาณ 2 ล้าน ถ้าเสร็จคงได้รับนักเรียน เพิ่มขึ้น ด้านการปรับปรุงหลักสูตรวิชาสามัญ และวิชาศาสนา ผมก็มีโอกาสร่วมด้วยเสมอ การประกวดโรงเรียนเราก็ได้อันดับ 2 ทุกปี ที่ไม่ได้ที่ 1 คงเนื่องจากปัญหาสถานที่ขยับ ขยายไม่ได้ หน้าฝนน้ำก็ท่วม แต่ด้านวิชาการ เราก็สู้เขาได้ครับ

ความร่วมมือของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ อาจารย์บุญญ์ ยวนแหล รองอธิการบดี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ได้พูดถึงบทบาท ของมหาวิทยาลัยมีต่อชุมชนชนในท้องถิ่น โดยเฉพาะการส่งเสริมการศึกษาของชาวไทยมุสลิม เป็น 2 ระดับคือ ระดับที่ 1 การรับนักเรียนจาก รร.ราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม เข้าศึกษาต่อใน โรงเรียนสาธิต ซึ่งเริ่มมาตั้งแต่ปี 2518 ปีนั้น รับนักเรียนสายศิลปะ 35 คน ปัจจุบันเข้าที่ติด ตามผลปรากฏว่าปีการศึกษา 2525 นักเรียน ไทยมุสลิม มศ.5 รร.สาธิตจำนวน 15 คน สอนข้ามมหาวิทยาลัยได้ถึง 11 คน สำหรับปี การศึกษา 2526 มีโครงการรับนักเรียนจากโรงเรียนสอนศาสนาอิสลามสายวิทยาศาสตร์ อีกกลุ่มหนึ่งด้วย

ถ้าได้รับงบประมาณสนับสนุนและทำ ให้เต็มโครงการจะมีนักเรียนไทยมุสลิมเข้า เรียนในรร.สาธิต ถึง 270 คน ผลที่ได้จะทำ ให้รร.ราษฎร์สอนศาสนาอิสลามปรับปรุงคุณภาพโดยทางอ้อม เพื่อแข่งขันกันเข้าเรียนใน รร.สาธิต โครงการนี้รับนักเรียน 3 ระยะคือ ระยะแรกรับนักเรียนจาก รร.ราษฎร์สอนศาสนา อิสลาม ระยะที่ 2 รับนักเรียนไทยมุสลิมไม่ จำกัดว่าเป็น รร.ราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม แต่อย่างเดียวและระยะสุดท้ายจะเป็นรับนัก เรียนทั่วไป

ระดับที่ 2 คือระดับปริญญา มหาวิทยาลัย ลัยมีโครงการหลายโครงการ พอสรุปได้ดังนี้

1. อิสลามศึกษา ให้นักเรียนจากโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลามมาเรียนระดับปริญญาตรีคือไปจะมีศูนย์อิสลามศึกษาหรือสถาบันอิสลามศึกษา

2. การสอนอิสลามศึกษาระดับปริญญาตรีโดยคณะศึกษาศาสตร์ร่วมมือกับคณะมนุษยศาสตร์ฯ และกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อผลิตบัณฑิต โดยรับผู้ที่จบ ปกศ.สูง หรือเทียบเท่า และมีความรู้ทางศาสนาอิสลาม ซึ่งมีเป้าหมายจะให้มีความรู้สอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนสามัญ โรงเรียนคนใน 4 จังหวัดภาคใต้

3. การบริการทางการศึกษา จากหน่วยงานต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัย

3.1 ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ไปช่วยจัดห้องสมุดให้โรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลามและให้ความช่วยเหลือทางด้านหนังสือและเอกสาร

3.2 ชมรมนักศึกษา muslim ออกค่ายอาสาพัฒนาในหมู่บ้าน

3.3 ฝ่ายแนะแนว บริการแนะแนวการศึกษาและวิชาชีพแก่ชุมชนและโรงเรียน

3.4 โครงการส่งเสริมการศึกษาและฝึกอบรมออกบริการตามหมู่บ้านต่าง ๆ

3.5 ศูนย์อาหารภาคใต้ ส่งเสริมการเพิ่มรายได้ของชุมชน อนามัย ครอบครัวยุ และวิชาชีพ

3.6 โครงการพัฒนาผู้นำเยาวชน เพื่อพัฒนาชนบท โดยร่วมมือกับ ร.พ.ช.

3.7 โครงการหมู่บ้านเยาวชนร่วมมือกับกรมแรงงานพัฒนาหมู่บ้านเยาวชนให้มีอาชีพ

3.8 โครงการพัฒนาหมู่บ้านเป้าหมาย เช่นหมู่บ้านชาวประมงมีโครงการเลี้ยงหอยแครงที่ ต.วุดะมีแล

3.9 โครงการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรที่ตำบลยาบี อำเภอหนองจิก โดยมหาวิทยาลัยหาทุนให้อำเภอดำเนินการโดยได้รับทุนสนับสนุนจากรัฐบาลแคนาดา

โครงการอิสลามศึกษา ซึ่งคณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์เป็นฝ่ายดำเนินการอยู่นั้น ผศ.มะเนาะ ยูเด็น คณบดีฯได้เล่าถึง

รายละเอียดดังนี้ “คณะมีโครงการมาตั้งแต่ปี 2518 หรือตั้งแต่เริ่มก่อตั้งคณะ แต่จนแม่ใจว่าได้รับการสนับสนุนจากหลายฝ่ายเราจึงดำเนินการร่างหลักสูตรและได้รับรองมาตั้งแต่ปี 2524 ขณะนี้เราก็เปิดวิชาเอกอิสลามศึกษาแล้ว

อุปสรรคในการดำเนินการนั้น เรามีอาจารย์ภาษาอาหรับคนหนึ่งอาจารย์สอนศาสนาเปรียบเทียบคนหนึ่ง และอาจารย์ภาษาอาหรับจากแผนกอื่น มาช่วยอีก 1 คน เป็น 3 คน ถ้าเราได้อาจารย์ 2 อัตรา ที่กม.อนุมัติแล้วแต่ทางงบประมาณยังไม่ให้เงิน ถ้าได้เงินมาเราบรรจุได้อีก 2 คน ก็จะมีอาจารย์เพียงพอ ปัญหาอีกประการหนึ่งคือเราซึ่งไม่มีสถานที่สำหรับศาสนปฏิบัติ ส่วนเอกสารตำราภาษาอาหรับ ภาษาอังกฤษ ภาษามลายูเรามีพอใช้ แต่ภาษาไทยยังมีน้อย ตอนนี้นำหนังสือให้ทุนสำหรับแปล อันเป็นจุดเริ่มต้นที่จะสร้างตำราเป็นภาษาไทย

บัณฑิตที่จบการศึกษาโปรแกรมอิสลามศึกษาแล้วจะมีโอกาสกว้างมาก คืออาจเป็นคะโด๊ะบุคิธรรม ข้าราชการในกรมกองที่มีหน่วยงานอยู่ใน 4 จังหวัดภาคใต้ ทำงานระหว่างชาติของกลุ่มอาเซียนและทำงานในสถานทูตไทยในประเทศกลุ่มมุสลิมที่มีอยู่กว่า 40 ประเทศ ตลอดจนถึงเป็นครูสอนอิสลามศึกษาในระดับประถมและมัธยม

การสอบเข้าต้องสอบภาษาอาหรับซึ่ง

เป็นวิชาเลือกแทนหมวดคณิตศาสตร์หรือฝรั่งเศสปีที่แล้วมีผู้สอบได้น้อย แต่ปีนี้เราจะจัดสอบแข่งขันกันเฉพาะกลุ่มที่ต้องถนัดเรียนวิชาเอกอิสลามศึกษาซึ่งจะได้ไม่เกิน 10 เปอร์เซ็นต์ของนักศึกษา ที่เราจะรับทั้งหมดสำหรับภาษาอาหรับที่สอบจะเป็นภาษาปัจจุบันที่ใช้อยู่ในชีวิตประจำวันมากกว่าภาษาอาหรับในพระคัมภีร์หรือภาษาคลาสสิก”

ความหวังของโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม

จากการสัมภาษณ์ผู้รับผิดชอบ ตลอดจนถึงผู้บริหารและผู้สอนในโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม และผู้บริหารของมหาวิทยาลัยซึ่งตั้งอยู่ ณ บริเวณท้องถนนชายแดนภาคใต้อันมีหน้าที่โดยตรงที่จะส่งเสริมการศึกษา ท้องถิ่นให้มีความเจริญก้าวหน้า เรามีความยินดีอย่างยิ่งที่ผู้รับผิดชอบทุกหน่วยงานได้พยายามทำงานกันอย่างจริงจัง พยายามจะแก้ปัญหาท้องถิ่นโดยมองเห็นว่าการศึกษาคือทางออกที่สำคัญควบคู่ไปกับการพัฒนาที่ยั่งยืน ปัญหาอื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาเศรษฐกิจหรือปัญหาการปกครองก็จะตามมา

นักเรียนไทยมุสลิมในชายแดนภาคใต้มีความต้องการศึกษาต่อระดับสูงเช่นเดียวกับนักเรียนทั่วไป ถ้าเขามีทางเดินกว้างไกลและสูงขึ้น และมีทุนรอนด้วยแล้วแน่นอนพวกเขาที่ขอมองเห็น ยิ่งเรียนจบชั้นสูงมีโอกาสศึกษาต่อระดับปริญญาตรีในประเทศมากกว่าที่จะเดินทางไปเรียนในกลุ่มประเทศตะวันออกกลาง ก็นับว่าเป็นการช่วยให้เขาได้มีโอกาสทำงานในเมืองไทย และมาพัฒนาท้องถิ่นของตนได้โดยตรง ไม่ใช่เริ่มจากต่างประเทศแล้วก็ขายหน้าขายตาไปอย่างน่าเสียดาย

ความหวังของนักเรียนโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลามเริ่มเด่นชัดขึ้นทุกขณะ ขอให้ผลที่ทุกหน่วยงานมุ่งหวังได้จะเป็นไปตามโครงการ และหวังให้อีกอย่างหนึ่งว่าชนบทในจังหวัดจะพัฒนาอย่างจริงจัง อดีตเมืองปัตตานีเคยรุ่งเรืองทางการศึกษาและมีปณเฑาะขึ้นแห่งแรกในภูมิภาคแห่งนี้ มุสลิมทุกแห่งต้องการมาเรียนที่ปัตตานี ขอให้ปัจจุบันนี้เป็นไปเช่นนี้เถิด